

คัมภีร์กระษัย

โดย จตุพร พันธ์ไฉนทัย

คัมภีร์กระษัย

- ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง
- โรคที่ทำให้ร่างกายทรุดโทรม เรียกว่า “โรคกระษัย”
- ประเภที่ 1 กระษัยเกิดเป็นอุปาทิกะโรค 18 จำพวก
- ประเภที่ 2 กระษัยเกิดแต่กองธาตุสมุฏฐาน 8 จำพวก

โรคกระษัย

- โรคที่บังเกิดแก่มนุษย์ ทำให้มีอาการแห่งความเสื่อมโทรม ชูบผอม สุขภาพร่างกายไม่สมบูรณ์ ซึ่งเนื่องมาจากการเจ็บป่วยด้วยโรค หรือไข้อย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งทำลายสุขภาพให้เสื่อมโทรมไปทีละเล็กทีละน้อย เป็นระยะเวลาต่อเนื่องกัน โดยมีได้รับการรักษา หรือรักษาแต่ไม่ถูกกับโรคหรือไข้ นั้นโดยตรง

กระษัยเกิดเป็นอุปาทิกระโรค

■ กระษัยฉี่	■ กระษัยปลาหมอ	■ กระษัยท้น
■ กระษัยราก	■ กระษัยปลาตุก	■ กระษัยเสียด
■ กระษัยเหล็ก	■ กระษัยปลวก	■ กระษัยเพลิง (ไฟ)
■ กระษัยปูลู	■ กระษัยฉี่กระปือ	■ กระษัยน้ำ
■ กระษัยจุก	■ กระษัยเต่า	■ กระษัยเชือก
■ กระษัยปลาไหล	■ กระษัยดาน	■ กระษัยลม

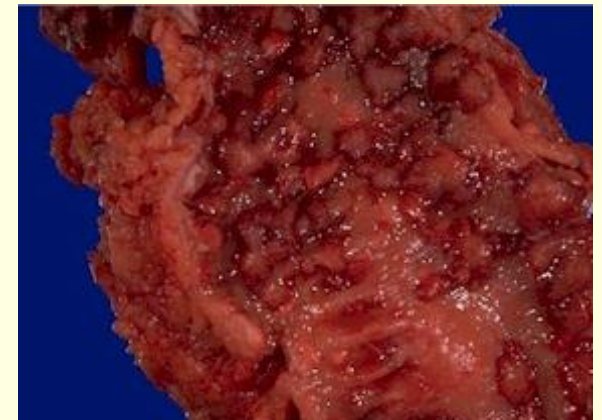
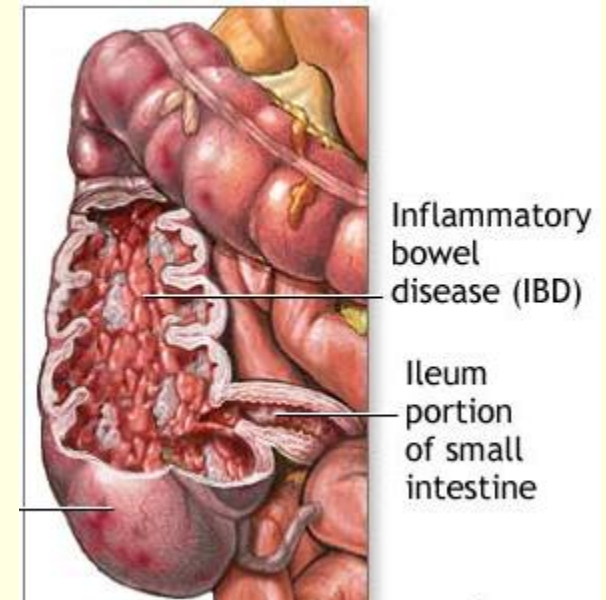
กระษัยถัน

- เกิดด้วยน้ำเหลือง โดยวาโยพัดให้เป็นฟองแล้วข้นเข้าเป็นก้อน
- ให้ท้องถันขึ้นถันลง ข้างขึ้นให้แตกอก ข้างแรมให้ถ่วงหัวเหหน้า ดังจะขาดใจตาย

กระษัยถัน

เปรียบเทียบโรคตามการแพทย์แผนปัจจุบัน

- **Dyspepsia** อาการปวดแน่นท้อง
- **Indigestion** อาหารไม่ย่อย
- **Inflammatory bowel diseases**
ลำไส้อักเสบ

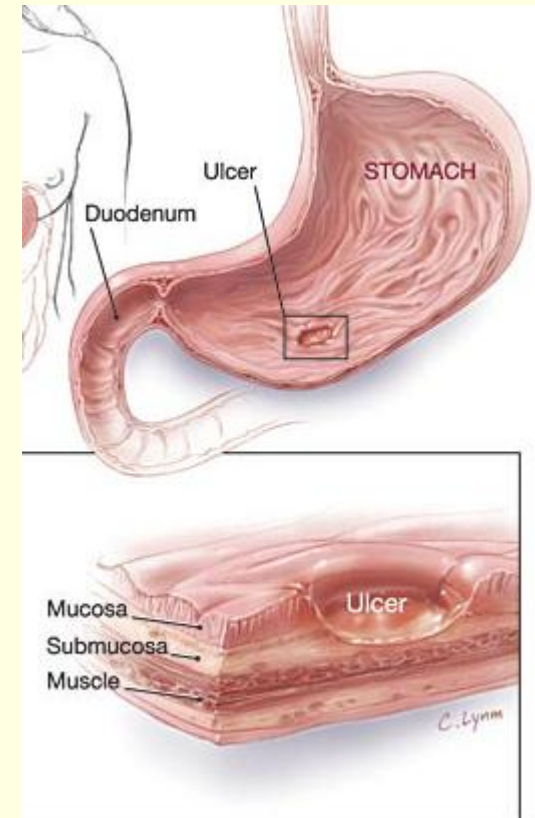

กระษัยถัน

เปรียบเทียบโรคตามการแพทย์แผนปัจจุบัน

■ Gastritis กระเพาะอาหารอักเสบ

■ Regional enteritis ลำไส้ถุดตัน
บางส่วน

กระษัยราก

- บังเกิดเพื่อลมร่ง ให้อาเจียนลมเปล่า ให้ล้นอยู่ในท้องดังจ๊อก ๆ ให้ตั้งทั้งกายดูบุคคลเอาเชือกมารัดไว้ ให้ผู้นั้นร่งครางอยู่ทั้งวันทั้งคืนมิได้ขาด ดังจะขาดใจตาย

กระษัยราก

เปรียบเทียบโรคตามการแพทย์แผนปัจจุบัน

- Regional enteritis ลำไส้
อุดตันบางส่วน
- ศูนย์อาเจียนถูกกระตุ้น
- กรดเกินในกระเพาะ
- Gastritis กระเพาะอาหาร
อักเสบ

กระษัยเหล็ก

- ให้หัวหน้าและท่อน้อยแข็งดุจดั่งแผ่นศิลา ให้ไพร่ตัวไปมา
มิได้ ครั้นแก่เข้าแข็งลามขึ้นถึงยอดอก ให้บริโภคน้ำไม่ได้
ให้ปวดขบดังจะขาดใจตาย

กระษัยเหล็ก

เปรียบเทียบโรคตามการแพทย์แผนปัจจุบัน

- Cystitis กระเพาะปัสสาวะอักเสบ
- มีก้อน มีการอักเสบที่ลำไส้ตรง หรือไส้เลื่อน มีก้อนไปกดทับ
- Appendicitis ไส้ติ่งอักเสบเรื้อรัง

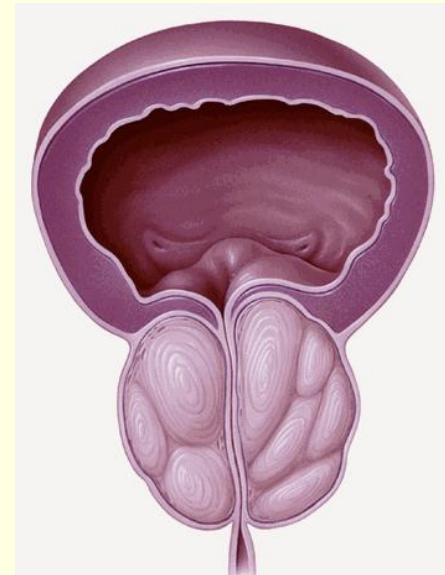
กระษัยเหล็ก

เปรียบเทียบโรคตามการแพทย์แผนปัจจุบัน

■ Benign prostatic hypertrophy ,BPH

ต่อมลูกหมากโต

■ การอักเสบอวัยวะในอุ้งเชิงกราน

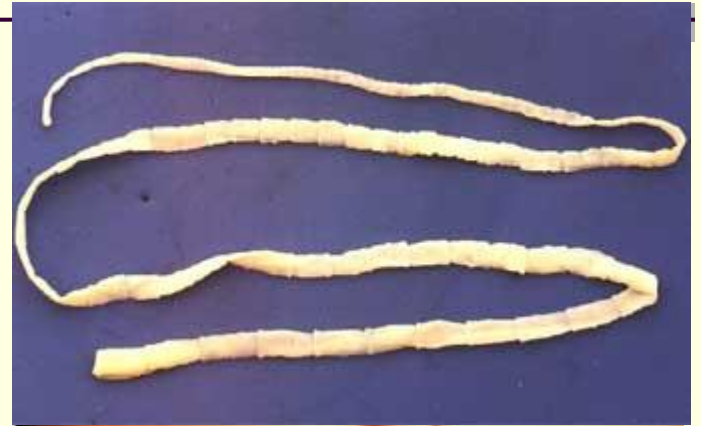
กระษัยป

- เกิดเพื่อโลหิตคุดมกัน มีสัณฐานดังปุทะเลเข้ากินอยู่ใน
กระเพาะข้าว กระทำให้ปวดขบท้องน้อยเป็นกำลัง บริโภค
อาหารซาบลงไปเมื่อใดค่อยสงบลง ครั้นสิ้นอาหารแล้ว
กระทำให้พัคอยู่ดังกงเกวียน ล่นอยู่ตามล่ำไส้ เจ็บดังจะขาด
ใจตาย

กระษัยบุ

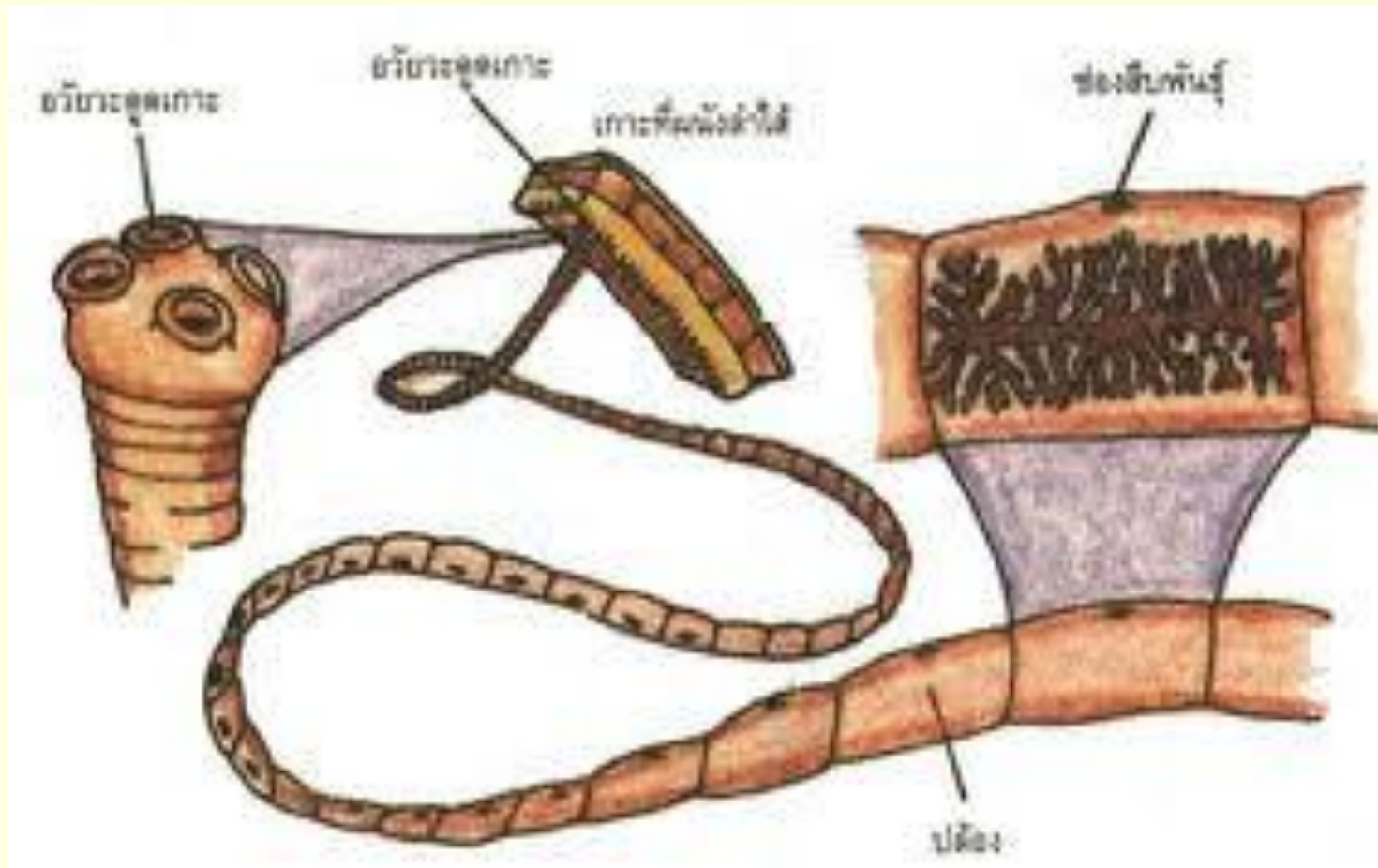
เปรียบเทียบโรคตามการแพทย์แผนปัจจุบัน

- กรดในกระเพาะอาหาร
- Peptic ulcer กระเพาะอาหารเป็นแผล
- พยาธิในระบบทางเดินอาหาร หรือพยาธิลำไส้

กระษัยปฺ

เปรียบเทียบโรคตามการแพทย์แผนปัจจุบัน

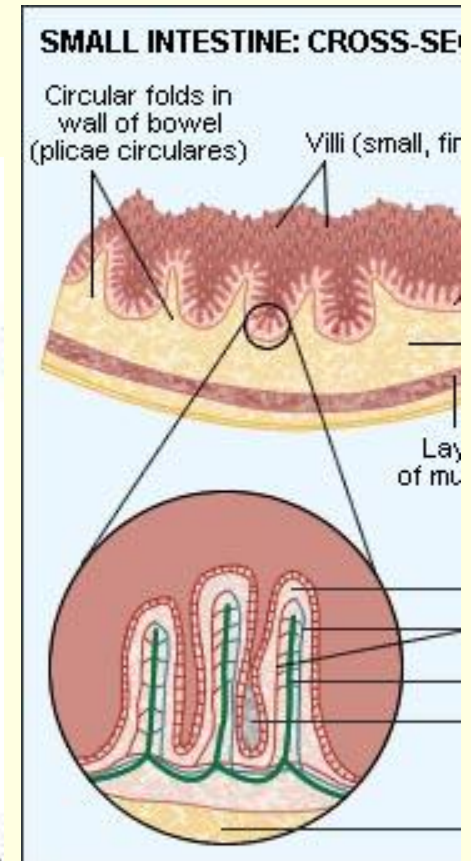
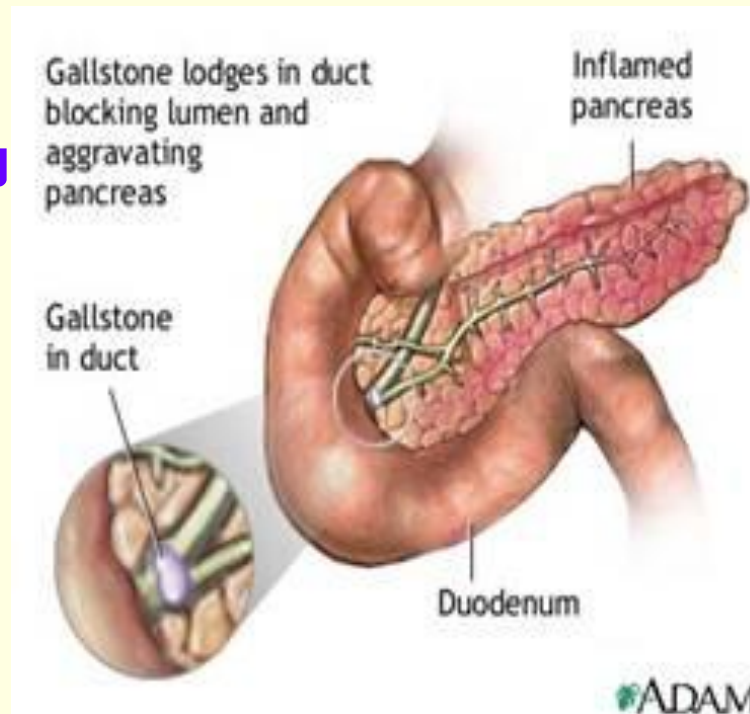
กระษัยจุก

- วาโยเดินแทงเข้าในเส้นเอ็นภายใน เป็นอาคันตุกะวาทะ ให้เส้นนั้นพองขึ้นในท้อง ให้จุก ให้แตกดังจะขาดใจ นอนคว่ำ ร้องอยู่เป็นนิจ จะนอนหงายมิได้ ให้ทุกขเวทนาเป็นกำลัง

กระษัยจุก

เปรียบเทียบโรคตามการแพทย์แผนปัจจุบัน

- Intestinal distension ลำไส้พอง
 - แผลในกระเพาะอาหารหรือลำไส้ส่วนต้น
 - Pancreatitis
- ตับอ่อนอักเสบ

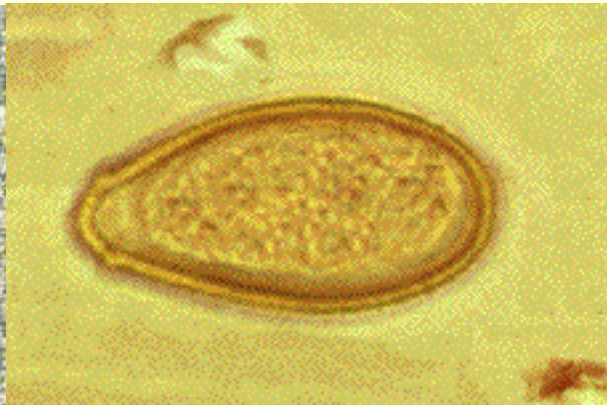
กระษัยปลาไหล

- ครั้นแก่เข้าจึงกระทำโทษ เอาหางชอนลงไปแทงเอาหัวเหิน่า และทวารหนักทวารเบา แล้วให้ขัดอุจจาระปัสสาวะ ให้ ปัสสาวะเหลืองดังขมิ้น บางทีแดงดังน้ำฝางต้มและน้ำดอกคำ และตัวกระษัยนั้นพันขึ้นตามลำไส้ หัวนั้นหยั่งขึ้นไปถึงชาย ตับและกระเพาะข้าว ถ้าบริโภคอาหารลงไป ตัวกระษัยนั้นก็ จะกัดเอาชายตับและชายม้าม เจ็บปวดยิ่งนัก บางทีให้เมื่อย ขบทุกข้อกระดูก บางทีให้ขนชูชันดูจใช้จับ

กระชัยปลาไหล

เปรียบเทียบโรคตามการแพทย์แผนปัจจุบัน

- พยาธิลำไส้
- พยาธิในตับ
- อาการเกี่ยวกับระบบทางเดินอาหาร
- อาการเกี่ยวกับระบบทางเดินปัสสาวะ

กระษัยปลาหมอ

- มีจิตวิญญานเกิดขึ้นในลำไส้ ถ้าข้างขึ้นตัวกระษัยบ้ายศีรษะ ขึ้นมากัดเอาชายตับ ชายม้าม และปอด ทำให้จุกแตก ถ้าข้างแรมตัวกระษัยบ้ายศีรษะลงในท้องน้อยและหัวหน้า กระทำให้ขัดอุจจาระและปัสสาวะ ทั้งทำให้คนไข้เจ็บปวดมีความเวทนาเป็นกำลัง ให้ปวดจนต้องร้องครวญครางอยู่จะขาดใจตาย

กระษัยปลาหมอ

เปรียบเทียบโรคตามการแพทย์แผนปัจจุบัน

- พยาธิลำไส้
- อาการเกี่ยวกับระบบขับถ่าย
- การอักเสบของระบบทางเดินอาหาร
- ปัสสาวะไม่ออก

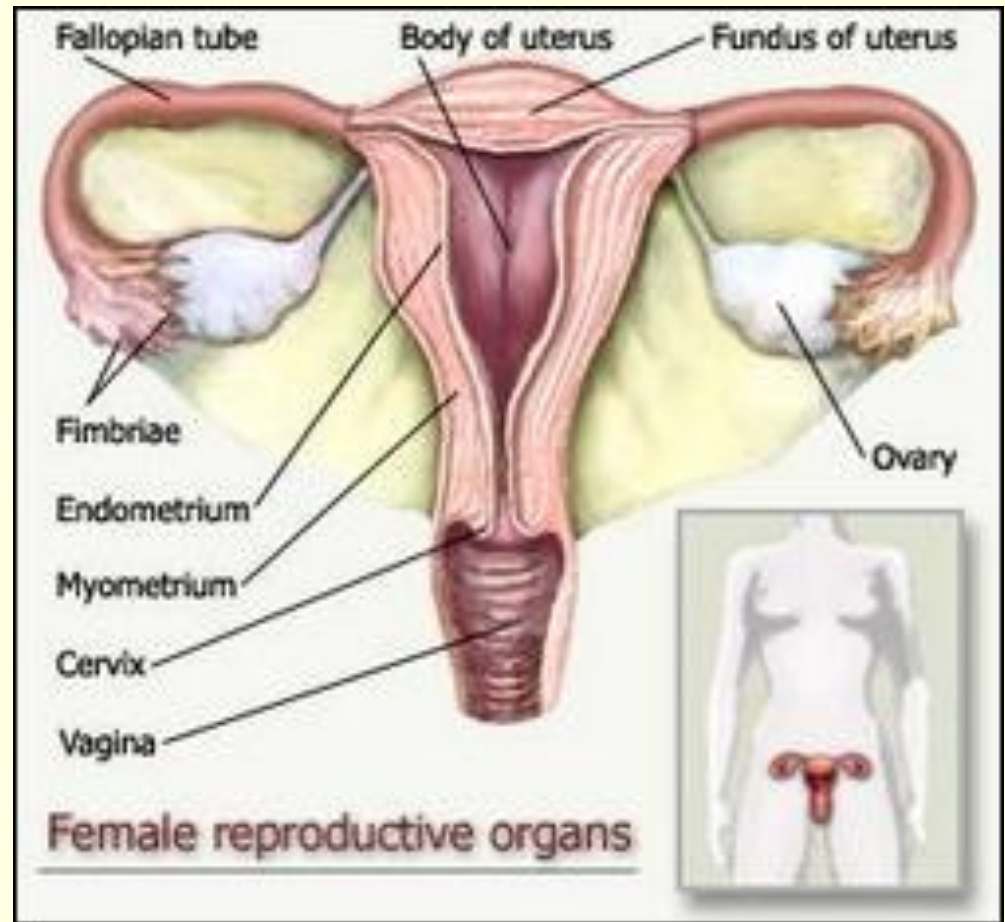
กระษัยปลาตุก

- เกิดเพื่อโลหิตและน้ำเหลืองระคนกัน มีจิตวิญญานดุจปลาตุก เกิดขึ้นในกระเพาะข้าว ถ้าสตรีจับเอามดลูก มีสัญญาณดัง ตั้งครรภ์ได้ ๗-๘ เดือน บางที่แทงไปข้างซ้าย ไปขวา ถ้าข้างซ้ายยันไปเอายอดอกให้เจ็บอก ต้องลมมิได้ บางที่ให้หอบ ให้สะอึก ถ้าข้างแรมเลื่อนลงมาอยู่ในท้องน้อยและหัวหน้า บางที่ลึกลงไปกระดูกสันหลัง ตึงลงไปต้นขาทั้งสอง มิทันรู้ก็ว่ามีครรภ์

กระษัยปลาตุก

เปรียบเทียบโรคตามการแพทย์แผนปัจจุบัน

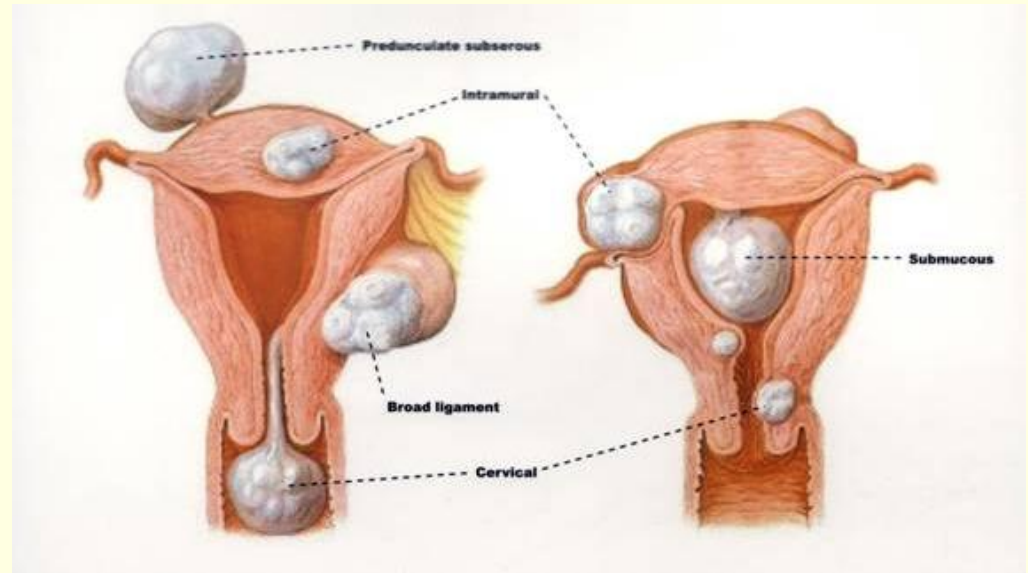
- พยาธิลำไส้
- Myoma uteri
เนื้องอกในมดลูก
- ถุงน้ำในปีกมดลูก
- เนื้องอกในรังไข่
- Ovarian cyst
ถุงน้ำในรังไข่
- มะเร็งในมดลูก

กระษัยปลาตุก

เปรียบเทียบโรคตามการแพทย์แผนปัจจุบัน

- พยาธิลำไส้
- Myoma uteri
เนื้องอกในมดลูก
- เนื้องอกในรังไข่
- ถุงน้ำในปีกมดลูก
- Ovarian cyst ถุงน้ำในรังไข่
- Uterine cancer มะเร็งในมดลูก

กระษัยปลวก

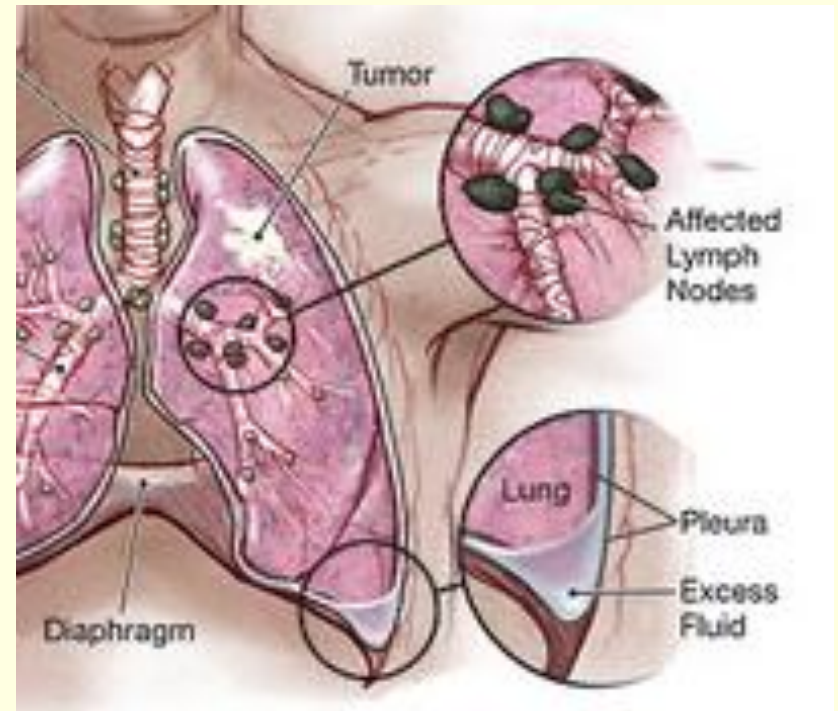
- เกิดเพื่อสันทมาต กระทำให้ปวดขบเอาทรวงอกดังจะขาดใจตาย เป็นแล้วหายไปได้ ๑ เดือน ๒ เดือน ๓ เดือน จึงกลับมาเป็นอีก เป็นเช่นนี้หลายครั้งหลายหน ครั้นนานเข้าทำให้ผิวเนื่อขาวซีด และเผือดผอมแห้งลง มิทันรู้ว่าฝีปลวก ผิดกันแต่ที่มีหนองและหาหนองมิได้ ถ้าฝีปลวกมีหนอง ถ้ากระษัยปลวกหาหนองมิได้

กระษัยพลวก

เปรียบเทียบโรคตามการแพทย์แผนปัจจุบัน

■ Pleuritis เยื่อหุ้มปอดอักเสบ

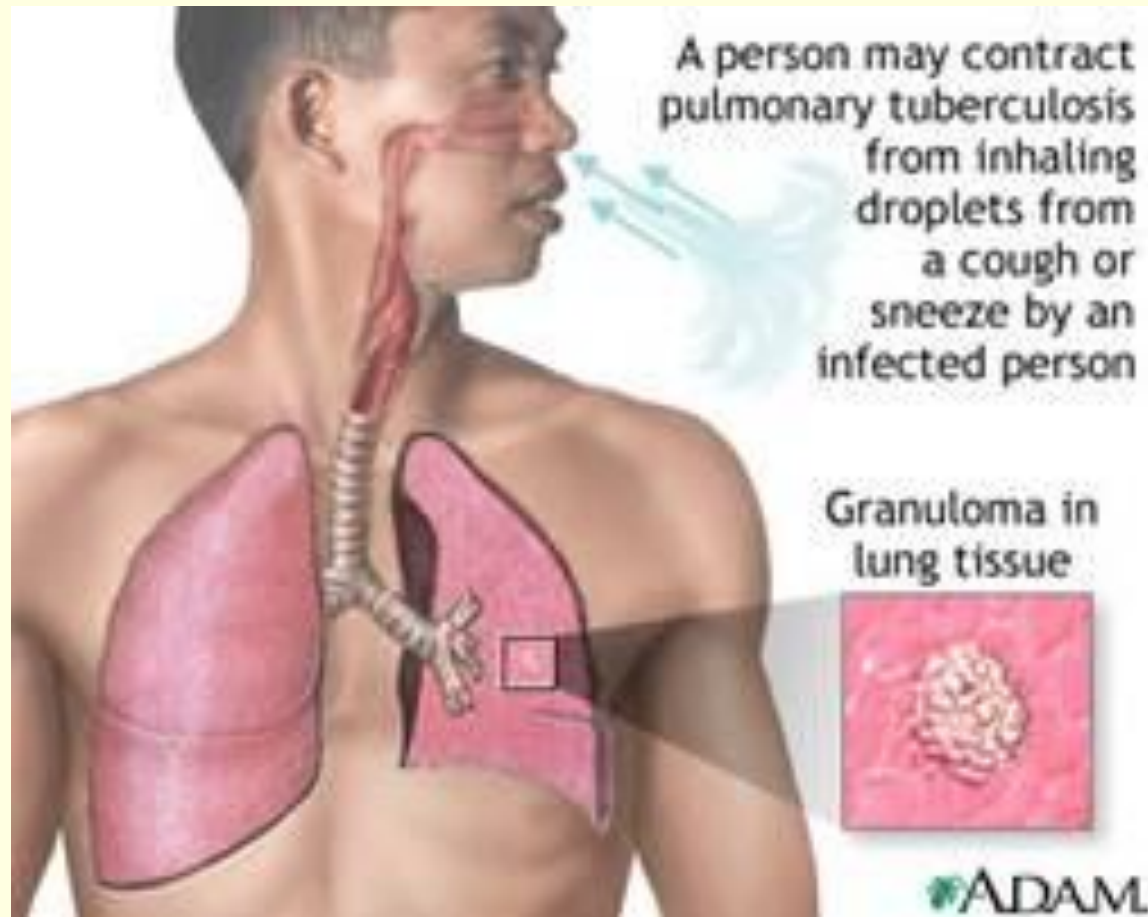
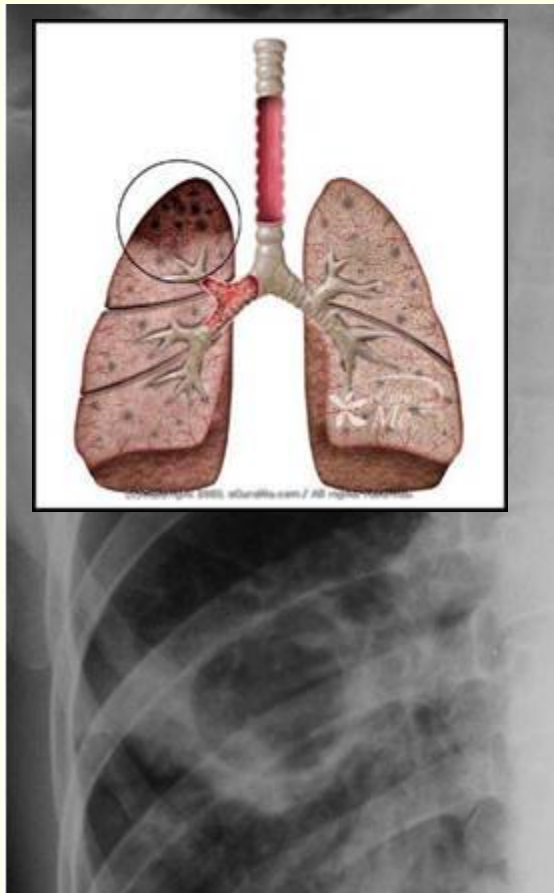
■ Lung cancer มะเร็งปอด

กระษัยปอดก

เปรียบเทียบโรคตามการแพทย์แผนปัจจุบัน

■ Lung tuberculosis วัณโรคปอด

กระษัยลิ้นกระบือ

- เกิดเพื่อโลหิตเป็นลิ่ม ติดอยู่ชายตับเป็นตัวแข็งยาวออกมาทางชายโครงข้างขวา มีสัณฐานดังลิ้นกระบือ กระทำให้ครันตัว ให้อ่อน ให้จับเป็นเวลา ให้จุกแน่นหน้าอก บริโภคอาหารมิได้ นอนมิหลับอยู่เป็นนิจ ให้กายชুবผอมแห้งไป ครันนานเข้าตัวกระษัยแตกออกเป็นโลหิตและน้ำเหลือง ให้ชิมไปในไส้ใหญ่ใสน้อย ทำให้ไส้พองท้องใหญ่ จึงได้ชื่อว่า “**มานกระษัย**” เป็นอสาทิยโรคแพทย์จึงเยียวยากนัก ถ้าแก่ถึงกับตัวกระษัยแตกออกแล้วแก้มิได้เลย ถ้าจะแก้ให้แก้แต่ยังอ่อนอยู่

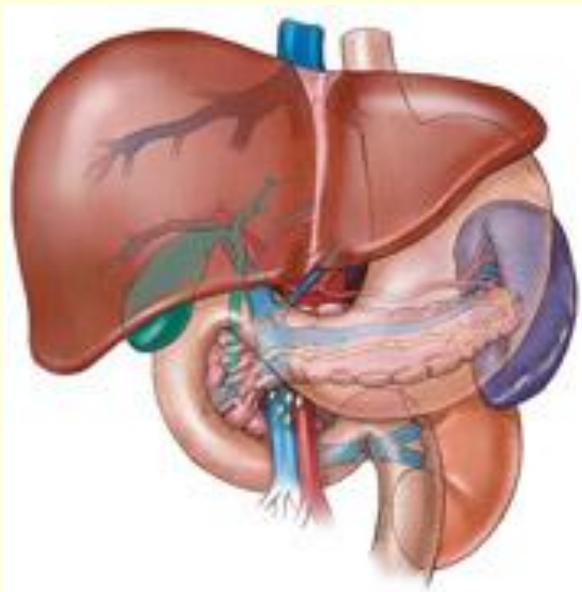
กระษัยถึนกระปือ

เปรียบเทียบโรคตามการแพทย์แผนปัจจุบัน

■ Hepatomegaly ตับโต

■ Hepatitis ตับอักเสบ

■ Cirrhosis ตับแข็ง

กระษัยถึนกระปือ

เปรียบเทียบโรคตามการแพทย์แผนปัจจุบัน

■ Liver cancer มะเร็งตับ

■ ถุ่นน้ำดีอักเสบ

กระษัยเต่า

- เกิดเพื่อदानเสมหะ ตั้งชายโครงซ้ายขวา ก็มีเท่าฟองเปิด แล้วลามขึ้นมาจุกอยู่ยอดดอก กระทำให้จับทุกเวลาน้ำขึ้น ให้กายชุ่มพอม ผิวเนื้อเหลืองดังทาขมิ้น ครั้นแก่เข้าให้โลหิตตก ทวารหนักทวารเบา โทษทั้งนี้คือตัวกระษัยแตกออกเป็นอศาทิยโรค

กระษัยเต่า

เปรียบเทียบโรคตามการแพทย์แผนปัจจุบัน

- โรคตับ

- ถุงน้ำดีอักเสบ

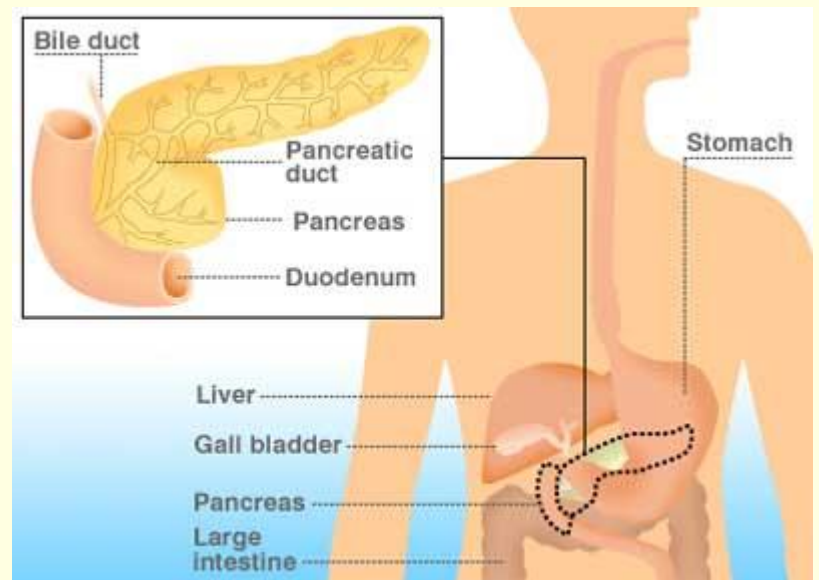
- Cacinoma of gallbladder มะเร็งถุงน้ำดี

กระษัยเต่า

เปรียบเทียบโรคตามการแพทย์แผนปัจจุบัน

- ท่อน้ำดีอุดตัน
- Carcinoma of pancreas มะเร็งตับอ่อน
- Hemolytic Anemia โรคเม็ดเลือดอายุสั้น แตกง่าย

กระษัยดาน

- ตั้งอยู่ยอดดอกแข็งดั่งแผ่นศิลา ถ้าตั้งตามลงไปถึงท้องน้อย แล้วเมื่อใด กระทำให้ร่องครางอยู่ทั้งกลางวันและกลางคืน ถูกเย็นเข้ามิได้ ถ้าถูกร้อนค่อยสงบลงหน่อยหนึ่งแล้วกลับปวดอีก กระทำให้จุกเสียด แน่นหน้าอก บริโภคอาหารมิได้ ถ้าตามลงไปถึงหัวหน้าแล้วเมื่อใดเป็นอติสະยะโรค แพทย์จะรักษามิได้เลย ถ้าจะรักษาให้รักษาแต่เมื่อยังมีได้ลงถึงหัวหน้า

กระษัยดาน

เปรียบเทียบโรคตามการแพทย์แผนปัจจุบัน

- ท้องอืด
- มะเร็งกระเพาะอาหาร
- แผลในกระเพาะอาหาร กระเพาะอาหารทะลุ
- Peritonitis เยื่อช่องท้องอักเสบ

กระษัยทัน

- เกิดเพื่อบริโภคอาหาร เมื่อท้องว่างอยู่และยังมิได้บริโภคอาหารก็สงบเป็นปกติดี ครั้นบริโภคอาหารเข้าไปน้อยก็ดีมากก็ดี กระทำให้ทันขึ้นมายอดอก บางทีให้อาเจียน บางทีให้แน่นอกแน่นและชายโครง ให้หายใจไม่ตลอดท้องดังจะสิ้นใจแล้วกระทำให้แน่นขึ้นมาแต่ท้องน้อย ชักเอากระเพาะข้าวแขวนขึ้นไปไว้ จะบริโภคอาหารมิได้

กระษัยทัน

เปรียบเทียบโรคตามการแพทย์แผนปัจจุบัน

- กระเพาะอาหารเป็นแผล
- ถุงน้ำดีอักเสบเรื้อรัง
- ระบบทางเดินอาหารตอนต้นอักเสบ หรือมีการอุดตัน หรือมีเนื้องอก
- หลอดอาหารส่วนต้นอักเสบ

กระษัยเสียด

- เกิดแต่แม่ทำตามเส้นตะกริว ให้ปวดขบสะดุ้งทั้งตัว แล้วเสียดชายโครงดังจะขาดใจ บางทีให้ขบเอาทั้งตัว ครึ่งสะดุ้งขึ้นมาทั้งตัว แล้วเสียดแทงเอาชายโครงข้างซ้ายข้างขวา ทำให้คนผู้นั้นร้องอยู่ดังจะสิ้นใจ ท่านให้แก้ด้วยนวดแล้วให้แต่งยาให้กิน

กระษัยเสียด

เปรียบเทียบโรคตามการแพทย์แผนปัจจุบัน

- ภาวะขาดแร่ธาตุสำคัญ
- ขาดวิตามิน
- อาการทางประสาท
- **Polyneuritis / Peripheral neuropathy** ประสาท
อักเสบ

กระษัยเพลิง (กระษัยไฟ) 1

- เกิดเพื่อเตโช ชื่อว่าอะพิตา ชื่อปากะนี
- ให้จับเป็นเวลาแล้ว ให้ลูกตานั่นแดง จับปางตาย และจับรวบที่ยอดดอกเหมือนฝีมะเร็งทรวง ให้จับเวลาบ่าย หากบวมหน้า บวมท้อง บวมตีน และบวม ๓ ประการนี้ตายแล

กระษัยเพลิง (กระษัยไฟ) 2

- เกิดเพราะปรัทัยหัคคี และปรัณามัคคีพิการ
- เมื่อกินอาหารมัน ให้พะอืดพะอม ให้ท้องขึ้น มิได้ผายลม หรือให้เจ็บอกแน่นอก กินอาหารมิได้

กระษัยเพลิง (กระษัยไฟ) 3

- เกิดเพราะสันตปปักคิพิการ
- ให้เย็นทั่วตัว แต่ว่าให้ร้อนภายในเป็นกำลัง มันตั้งขึ้นได้
สะดือ ๓ นิ้ว ให้จุกแตก ให้ลั่นขึ้นลั่นลง ให้เสียดสีข้างจะพลิก
ตัวไปมามีได้ประคองเป็นปัดคาดให้ปวดศีรษะ ให้วิ่งเวียน
หน้าตา

กระษัยเพ็ลลิ่ง

เปรียบเทียบโรคตามการแพทย์แผนปัจจุบัน

- เป็นไข้ ตัวเย็น
- เป็นไข้ ที่ทำให้หัวใจอับเสบ พิการ และล้มเหลวในที่สุด
- อาหารไม่ย่อย
- อุนน้ำดีอักเสบนเรื้อรัง

กระษัณน้ำ

- เกิดเพื่อกองน้ำ คือ โลหิต ๑ น้ำเหลือง ๑ เสลด ๑ ทั้งสามประการนี้ เป็นแต่ประการ ๑ ก็ดี ถ้าเป็นทั้งสามประการก็ดี ชื่อว่า “กระษัยเลือด”
- ถ้าผู้หญิงมันตั้งไข่สะดือ ๓ นิ้ว ให้ปวดขัดถึงยอดอก เจ็บปวดดังขาดใจ บางทีให้ลามขึ้นไปถึงยอดอก ประดุจเป็นฝีมะเร็ง ทรวงและฝีปลวก

กระษัยน้ำ (ต่อ)

- ถ้าผู้หญิงท่านว่าโลหิตเข้าฝัก และเลือดแห้งติดกระดูกสันหลังและหัวเหิน่า บางทีเลือดจับเอาหัวใจให้คั่งงักคั่งงักฝังเข้าอยู่
- ถ้าผู้ชายเป็นก้อนเลือดขึ้นจับหน้าอก ให้กลายเป็นฝีในอกเป็นฝีหัวคว่ำ บางทีกลายเป็นมานเลือด กระทำต่าง ๆ บางทีกลายเป็นมฤตกิด มฤตมาต สันทมาต เป็นต้น ด้วยเพราะกระษัยเลือดมันขึ้นด้วยกล่อนน้ำคือโลหิต

กระษัยน้ำ

เปรียบเทียบโรคตามการแพทย์แผนปัจจุบัน

- โรคเรื้อรังของปอด ไต และทางเดินปัสสาวะ
- อาการเกี่ยวกับมดลูก
- กระเพาะปัสสาวะอักเสบ
- มะเร็งที่อุ้งเชิงกราน

กระษัยเชือก

- ตั้งขึ้นแต่หัวหน้าถึงหัวใจ แข็งดุจเหล็ก ให้แน่นชายโครงเป็นกำลัง ให้จุกเสียด ให้ขัดอุจจาระปัสสาวะ และให้ปัสสาวะดำเป็นมัน กระทำให้บริโภคอาหารมิได้ ให้อึดไปด้วยลม จับเป็นเวลา บางทีให้ร้อน บางทีให้หนาว ต่อนวดจึงคลายหน่อยหนึ่ง ถ้ามิได้นวดให้ตึง จะย่อตัวก็ไม่ได้ ดุจบุคคลเอาเหล็กมาเสียบไว้ มีความเวทนาเป็นกำลัง

กระษัยเชือกควาย

- เป็นเกลียวอยู่ที่ริมสะดือ ให้ปวดหนักหนาหาความสุขมิได้เลย ห้วมันจุกอยู่สะดือมันให้มารยาทหนักเบาพานเหลื่อง ๆ ดั่งขมื่นก็ดี

กระษัยเขือก

เปรียบเทียบโรคตามการแพทย์แผนปัจจุบัน

- นิ้วในอุ้งน้ำดี ท่อน้ำดี
- นิ้วในระบบทางเดินปัสสาวะ
- กระเพาะปัสสาวะอักเสบ
- มะเร็ง

กระษัยยม 1

- เกิดเพื่อตมในไส้ เป็นคานกตมเข้าประมณเท่าลูกในตาล เมื่อ
แก่เข้าให้แข็งไปทั้ง ๒ ข้าง ให้จุกเสียดแน่นนอก

กระษัณณ 2

- เกิดเพื่อลมนอกไต้
- ให้เล่นเข้าในกระดุก ให้เมื่อยทุกกระดุก ดังจะแตกจากกัน

กระษัยลม 3

- เกิดเพื่อลมทั้งกาย
- ลมอันนั้นมันประมวลกันเข้าตั้งอยู่เหนือสะดือเท่าลูกมะเดื่อ
ให้จุกเสียดแน่นอกเป็นกำลั้ง
- (บางตำราเพิ่มอาการ หายใจขัด หายใจสะดือขึ้น บริโภคอาหาร
มิได้ เสียวปลาบไปทุกเส้นขน ดังบุคคลเอาเข็มมาแทงทั่ว
กาย)

กระษัณณ 4

- เกิดเพราะลมอุทรวาต เกิดแต่ปลายเท้าขึ้นมาถึงศีรษะ
- เมื่อเป็นเหตุแก่บุคคลผู้นั้น ลมนั้นพัดอยู่แต่เพียงยอดอก แล่นเข้าไปในลำไส้ ให้เป็นเม็ดขึ้นในลำไส้ ให้เป็นฝีรวงผึ้ง ให้เจ็บปวดพ่นประมาณ

กระษัยลม 5

- เกิดเพื่อลมพัดแต่ปลายเท้าตลอดถึงกระหม่อม
- ลมอันนี้มันพัดไม่ตลอด ต้นอยู่เพียงไหน มันให้เจ็บอยู่เพียง
นั้น

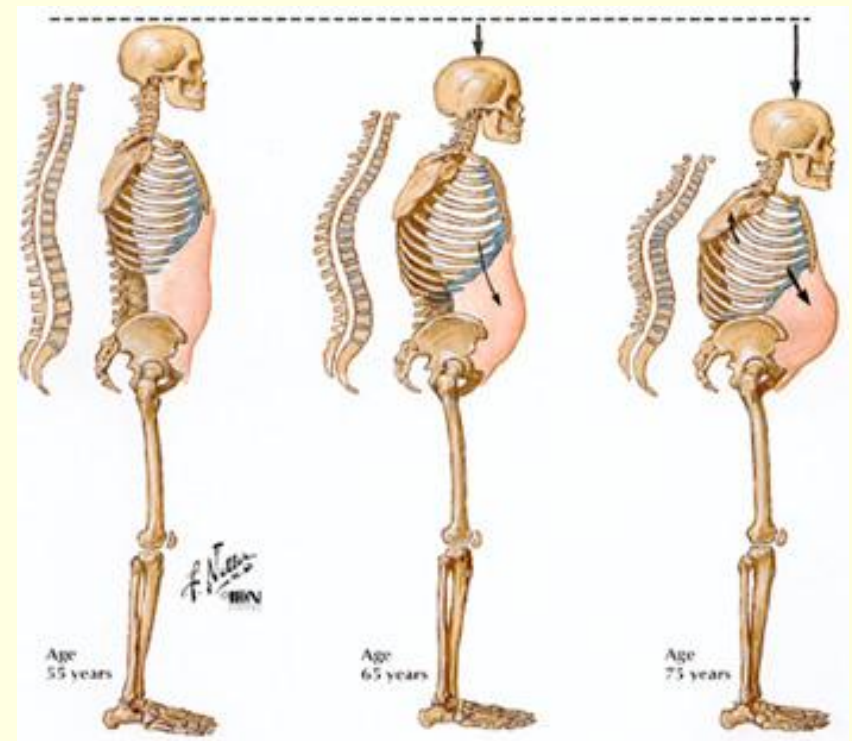
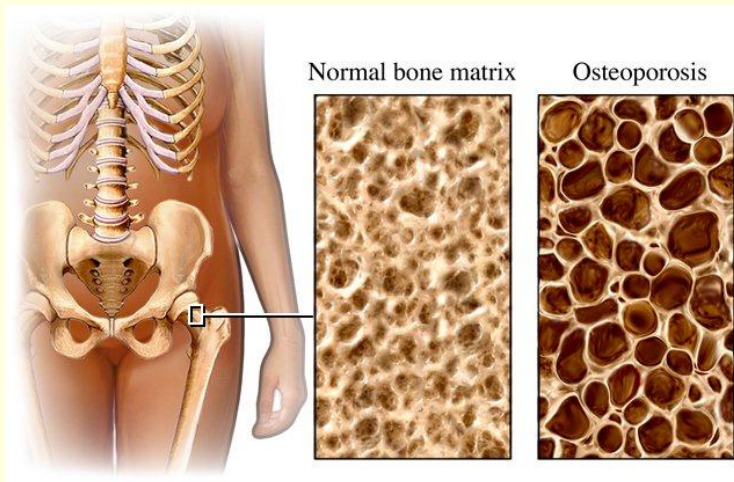
กระษัตริย์ 6

- ตั้ง 4 สถาน
- ที่ใต้สะดือนั้นแห่ง 1
- เหนือสะดือนั้นแห่ง 1
- ที่ริมสะดือซ้ายขวาตามแต่มันจะตั้งขึ้นแห่งใดแห่ง 1
- ประดุจผีหัวด้วน

กระษัยถม

เปรียบเทียบโรคตามการแพทย์แผนปัจจุบัน

- อาหารไม่ย่อย
- Osteoporosis กระดูกพรุน
- ปวดจากลมดัน
- ลำไส้หดเกร็ง

กระษัยเกิดแต่กองสมุฏฐาน

■ กระษัยกล่อนดิน

■ กระษัยกล่อนน้ำ

■ กระษัยกล่อนลม

■ กระษัยกล่อนไฟ

■ กระษัยกล่อนเถา

■ กระษัยน้ำ

■ กระษัยลม

■ กระษัยไฟ

กระษัยกถ่อนดิน

- ตั้งเป็นก้อนอยู่ตามหัวหน้าซ้ายขวา แล้วเลื่อนลงไปถูก
อ้นทะ ให้กำเริบฟกขึ้น จับต้องมิได้ ให้เจ็บเสียวสีข้างถึงยอ
ดอก ให้ปวดยอดอก

กระษัยกล่อนดิน (ต่อ)

- อันว่าเส้นอันนั้นแทงเข้าเมื่อใด ให้โทษ ๑๑ ประการ ให้เจ็บเสียดแทง เป็นพรรดิก ให้เป็นก้อนอยู่ในท้อง แล้วให้เจ็บทั่วสรรพางค์กาย ให้เจ็บสะเอว ให้มือตายเท้าตาย ให้เมื่อยขบขัดหัวหน้าตะโพก ให้ท้องตึง ๆ ลงไปสองราวข้างและทวารเบา ให้เจ็บศีรษะ ให้วิงเวียนหน้าตา ให้ตาฟางหูตึง ให้ขัดสีข้าง ให้ท้องขึ้นท้องพอง บริโภคอาหารไม่มีรส โรคทั้งนี้เกิดเพราะเสมหะแห่งอยู่นอกไส้ เกิดพรรดิก เมื่อจะเป็นนั้น ให้ขึ้นเนื้อขึ้นตัว ให้ถอยอาหาร บางทีให้จับร้อนจับหนาว มักอยากเปรี้ยวหวาน อยากอย่างนี้ชอบที่แห่งโรคดังนี้บุรุษสตรีเหมือนกัน อันว่ากระษัยกล่อนเหล่านี้มันเกิดเพื่อเส้นและอุจจาระผูกพรรดิกอยู่ในปถวิธาตุ

กระษัยก่อดนดิน

เปรียบเทียบโรคตามการแพทย์แผนปัจจุบัน

- Inguinal hernia ไข่เลื่อน

กระษัยกล่อนน้ำ

- เหมือนกระษัยน้ำดังกล่าวแล้วข้างต้น

กระษัยกถ์อนลม

- เกิดเพื่อลม ว่าด้วยลมกระษัยจำพวกหนึ่งเมื่อจะกำเริบข้างขึ้นข้างแรมคล้ายกัน ถ้าเย็นเข้าคล้ายเหมือนหนึ่งคนดี ถ้าจะเป็นขึ้นมาแล้วจุกขึ้นมา แล้วก็ขัดมาขบตอดเอาในท้อง ให้รื่องอยู่ ออกนั้นเย็นดังน้ำ แล้วให้กลับขบยั้งนัก แต่ว่ากินอาหารแล้วก็ร้อนลงไป คลายแต่ละน้อย

กระษัยกล่อนดม

เปรียบเทียบโรคตามการแพทย์แผนปัจจุบัน

- อาหารไม่ย่อย
- กรดเกินในกระเพาะ
- แผลในกระเพาะ
- กระเพาะอาหารอักเสบ

กระชัยกล่อนไฟ

- เกิดด้วยธาตุไฟอันชื่อว่าอัคคีมุคะ คือธาตุไฟพัดไม่ตลอด ดังอยู่เพียงที่อันนั้น ให้วิปริตแปรปรวนไปต่าง ๆ บางทีมันตั้งขึ้นในทรวงอก แล้วให้จุกขึ้นไปดังจะขาดใจตาย ให้ร้อนดังไฟให้เหงื่อไหลแตกทุกเส้นขน

กระษัยกล่อนไฟ

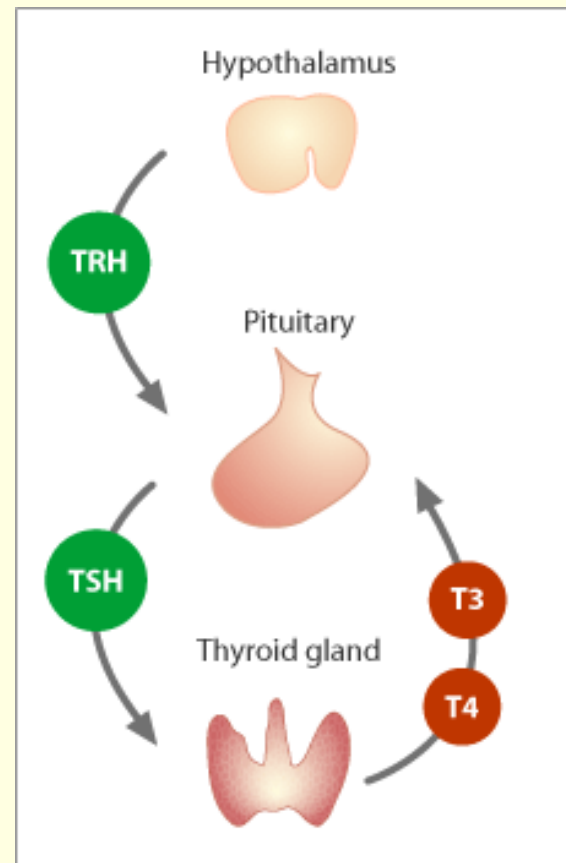
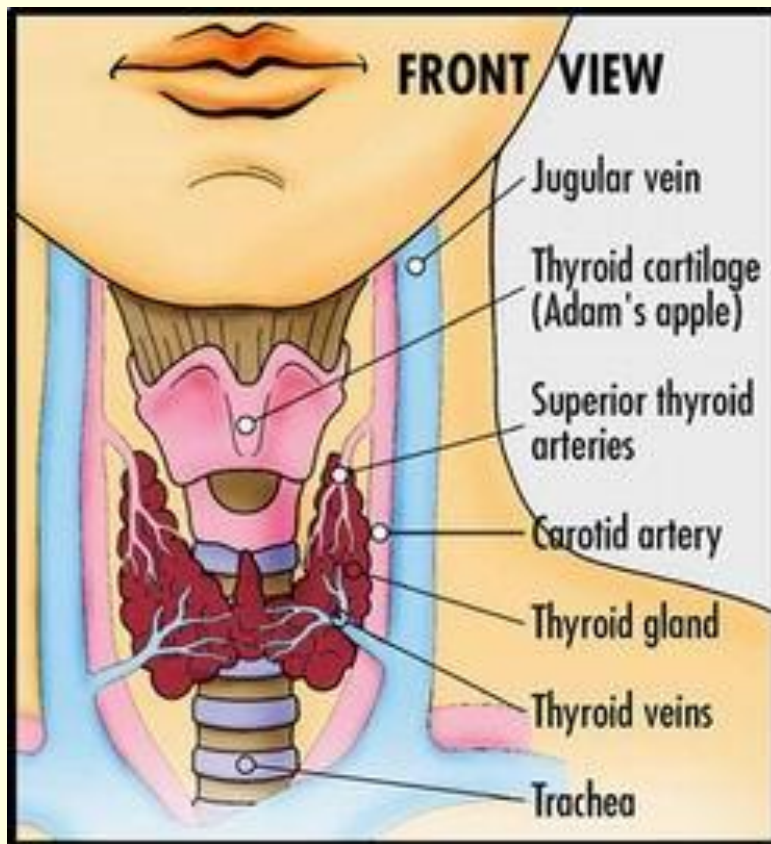
เปรียบเทียบโรคตามการแพทย์แผนปัจจุบัน

- กรดเกินในกระเพาะ
- อาหารไม่ย่อย
- ความผิดปกติของถุงน้ำดี
- ตับแข็ง
- **Hyper thyroids**
ธัยรอยด์เป็นพิษ

กระษัยกล่อนไฟ

เปรียบเทียบโรคตามการแพทย์แผนปัจจุบัน

Hyper thyroids ัษัยรอยด์เป็นพิษ

กระษัยกล่อนเถา

- เกิดเพื่อลมสันทฆาต และลมปัตฆาต แล่นเข้าไปในเส้น ให้เส้น
พองแข็งขวางอยู่หัวหน้า มาประจบเกลียวข้าง ถ้าผู้ชายขึ้น
ข้างขวา ถ้าผู้หญิงขึ้นข้างซ้าย เสียคมาตามชายโครงถึงยอด
ดอก ให้ปวดขบในอกตลอดถึงลำคอ บางทีให้อาเจียนน้ำลาย
ถ้ารากออกมาที่ปวดขบนั้นก็ค่อยสงบลงสักหน่อย

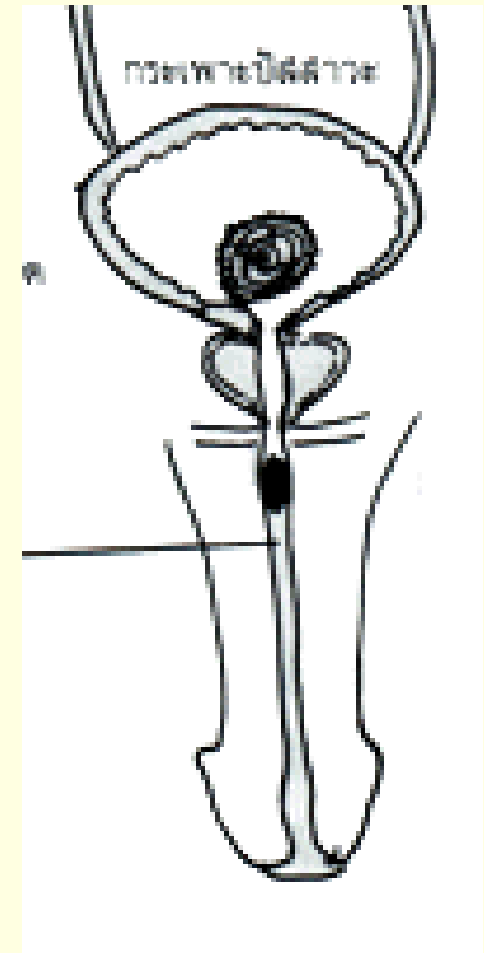
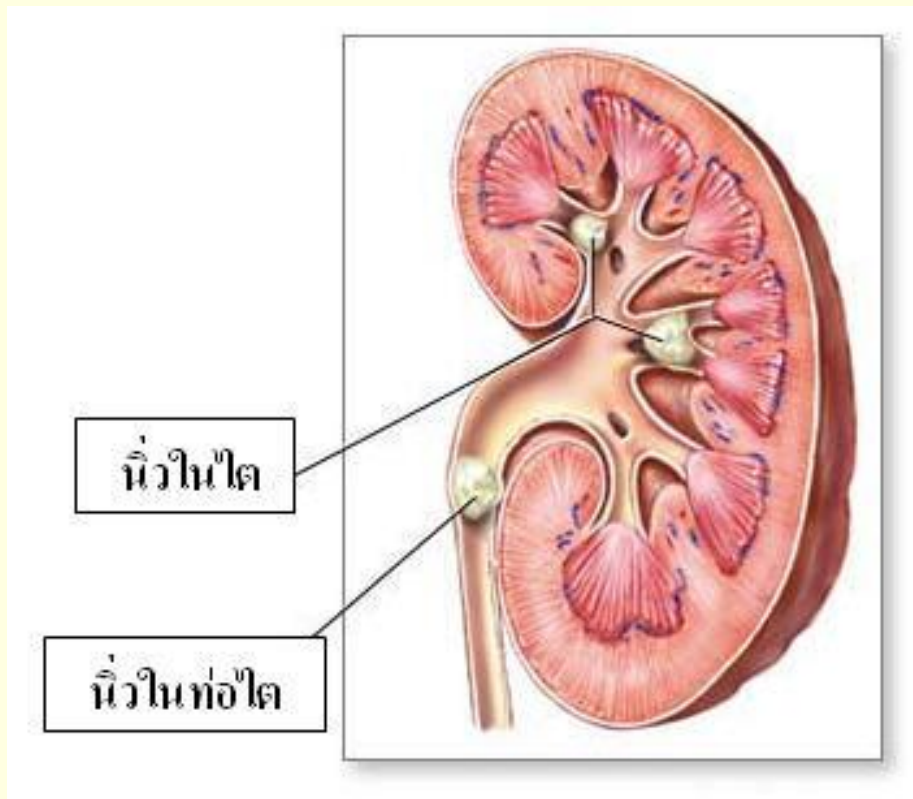
กระษัยกร่อนเภา (ต่อ)

- ทำเพศอาการดุจฝีปลวกฝีมะเร็งทรวง ผิดกันที่เป็นกระษัยน้ำมูตรแดง แต่ว่าติดอยู่ข้างจะเหลืองสักหน่อย ให้เอาถ้วยรองไว้ดูเมื่อมันนอนลงอยู่ที่ก้นถ้วยนั้นดั่งน้ำปูนกินหมาก ถ้าฝีสีดำ และโรคอันนี้เพราะกินของคาวของหวานนักจึงเป็น แต่เป็น ๆ หาย ๆ ไปประมาณ ๑๒ ปี ๑๓ ปี แล้วกลายเป็นมานกระษัยรักษาไม่ได้ ถ้าจะแก้ ๆ ได้เมื่อมันยังอ่อน ๆ อยู่

กระษัยกร่อนเอดา เปรียบเทียบโรคตามการแพทย์แผนปัจจุบัน

■ Renal calculus/kidney stone

นิ่วในระบบทางเดินปัสสาวะ

สรุป โรคกระษัย

- ผอมแห้งแรงน้อย โลหิตจาง ผิวหนังซีดเหลืองปวดเมื่อยตามร่างกายและกล้ามเนื้อ รู้สึกแน่นและหนักตัว กินไม่ได้นอนไม่หลับ บางครั้งไอ บางทีไอเป็นโลหิต ปัสสาวะเหลืองหรือกระปริบประปรอยไม่มีกำลัง ซาปลายมือปลายเท้า มีเหงื่อออกตามฝ่ามือฝ่าเท้า หรือมีเหงื่อออกตอนกลางคืน ยอดเสียวตามอกและชายโครง บางคนผิวหนังตกกระ กล้ามเนื้อชักหดและลีบ สะท้านร้อนสะท้านหนาวเป็นคราว ๆ ท้องผูกเป็นประจำ